

УДК 371.333.372.881(043.2)

Отрішко Т.

Бердянський державний педагогічний університет

ТРУДНОЩІ АУДІЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Науковий керівник: к. філол.н., доцент Дуброва О. В.

Otrishko T.

Berdiansk State Pedagogical University

LISTENING COMPREHENSION DIFFICULTIES AND WAYS OF OVERCOMING THEM

Supervisor: Dubrova O.

Ключові слова: аудіювання, іноземна мова, спілкування.

Keywords: listening comprehension, foreign language, speaking.

Актуальність: аудіювання відіграє вагомую роль у формуванні мовленнєвої компетенції учнів та водночас є одним із найскладніших видів навчальної діяльності, тому для підвищення його ефективності дуже важливо вміти спрогнозувати можливі труднощі та знайти доцільні засоби їх подолання.

Мета: дослідити основні види труднощів при проведенні аудіювання на уроках іноземної мови та розкрити шляхи їх подолання.

На сучасному етапі проблемою навчання аудіюванню на уроках іноземної мови займаються вітчизняні та зарубіжні мовознавці. Так С. Ніколаєва у своїх працях описує різноманітні методи та прийоми, які використовуються у навчанні іноземної мови, проблематику труднощів при навчанні аудіюванню тексту, що звучить іноземною мовою, розкриває Н. Прусаков, І. Лисовець досліджує проблему навчання аудіюванню і усному мовленню, багато праць присвячує аудіюванню С. Гапанова, в яких розкриває особливості текстів та аудіотекстів для навчання аудіюванню, а також звертає увагу на розвиток особистості у процесі навчання.

Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності передбачає формування умінь сприймати усне мовлення як при безпосередньому спілкуванні, так і у звукозаписі. Спостереження за навчальним процесом переконують у недостатній підготовці школярів до подолання труднощів аудіювання.

Загальновідомо, що слухання іноземної мови – це нелегке заняття, сприйняття та засвоєння усного матеріалу потребує більше зусиль, ніж сприйняття письмового матеріалу. Проблема полягає в тому, що при слуханні іноземної мови її розуміння може ускладнюватись: змістом промови, вибором мовних засобів, якими користується мовець, його темпом та особливостями мовлення. Потрібно відзначити, що суттєвими труднощами аудіювання слід вважати відсутність в аудитора можливості регулювати діяльність. Таким чином, наявність значних і різноманітних труднощів аудіювання є безперечним фактом. Очевидно, що для успішного навчання аудіюванню потрібна методична система, що враховує ці труднощі і забезпечує їх подолання. Н. Елухіна відзначає, що в методиці на даний момент існує два шляхи боротьби з труднощами: їх усунення або їх подолання [1, 227].

Зняття труднощів полегшує оволодіння аудіюванням і дає швидкі й відчутні результати. Але штучно полегшене аудіювання не готує до сприйняття природної мови, так як всі усунуті труднощі в останній присутні, а до їх подолання учні не підготовлені.

Тому правильним вважається не усунення, а поступове і послідовне подолання труднощів у процесі навчання.

Таким чином, корисним для вдосконалення аудіювання слід вважати таке тренування, при якому виконуються досить важкі вправи, але за умови їх посиленості для учнів.

Сучасні мовознавці (С. Гапанова, С. Ніколаєва) виділяють такі види труднощів при проведенні аудіювання:

- суб'єктивні (пов'язані із індивідуально- віковими особливостями учнів: рівень розвитку слухової диференційованої чутливості, слухової пам'яті, концентрації уваги);
- мовні або об'єктивні (фонетичні, лексичні, граматичні);
- труднощі, зумовлені умовами сприймання (темп повідомлення, об'єм тексту, тривалість звучання, джерело аудіотексту, наявність невідомих слів).

На думку С. Ніколаєвої, успішність аудіювання залежить від:

- самого слухача (від рівня розвитку в нього мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності уваги, інтересу, тощо);
- мовних особливостей аудіотексту та його відповідності мовленнєвому досвіду і знанням учнів;
- умов сприймання аудіотексту.

Успішність подолання суб'єктивних труднощів залежить від уміння слухача користуватися механізмами ймовірного прогнозування, переносити аудитивні вміння та навички рідної мови на іноземну. Значну роль відіграють такі індивідуальні особливості учня: кмітливість, уміння слухати і швидко реагувати на сигнали усномовленнєвої комунікації, переключатися з однієї розумової операції на іншу тощо.

Способи подолання лінгвістичних труднощів: важливо вчити сприймати обидві форми говоріння; полегшувати аудіотексти або націлювати учнів на зняття таких труднощів (шляхом установки на загальне розуміння змісту); градуйовано вводити незнайомі лінгвістичні явища та вчити учнів їх розуміти.

Для розуміння при сприйманні на слух велике значення має:

- композиційно-смілова структура аудіотекстів;
- спосіб викладу думок в них;
- міжфразові зв'язки.

Для подолання труднощів, пов'язаних із умовами сприймання, необхідно виходити з факторів, що полегшують сприймання мовлення на слух. Насамперед це ритміка, паузація, мелодика та логічний наголос. Вони повинні не тільки відповідати змісту, але й виконувати експресивно-мовленнєву функцію (виражати емоційне ставлення автора повідомлення до фактів і явищ, про які йдеться в аудіотексті)[2, 128].

Таким чином, аудіювання як вид мовленнєвої діяльності відіграє велику роль в досягненні практичних, розвиваючих та освітніх цілей, і служить ефективним засобом навчання мови. Навчання аудіюванню – складний процес для учнів, який викликає чимало труднощів, що можуть значно зменшити ефективність проведення даного виду навчальної діяльності. Правильна організація аудіювання та доцільне використання засобів дозволить мінімізувати труднощі у сприйманні учнями іншомовного матеріалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Елухіна Н.В. Основные трудности аудирования и пути их преодоления // Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия / сост. : Бим И.Л., Леонтьев О.О. и др. – М. : Русский язык, 1991. – 358 с.

2. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. / Софія Юрійвна Ніколаєва // Вид. 2-ге, доп. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2004. – 360с.